

A photograph of two men in a library. The man on the left is younger, with a mustache, wearing a green t-shirt and a blue lanyard. He is smiling and looking at a book held by the older man on the right. The older man is balding, wearing glasses and a grey patterned shirt, and is looking at the book. They are standing in front of bookshelves filled with books. The background is slightly blurred.

Københavns Biblioteker

Nøgletal og status 2023

Forord

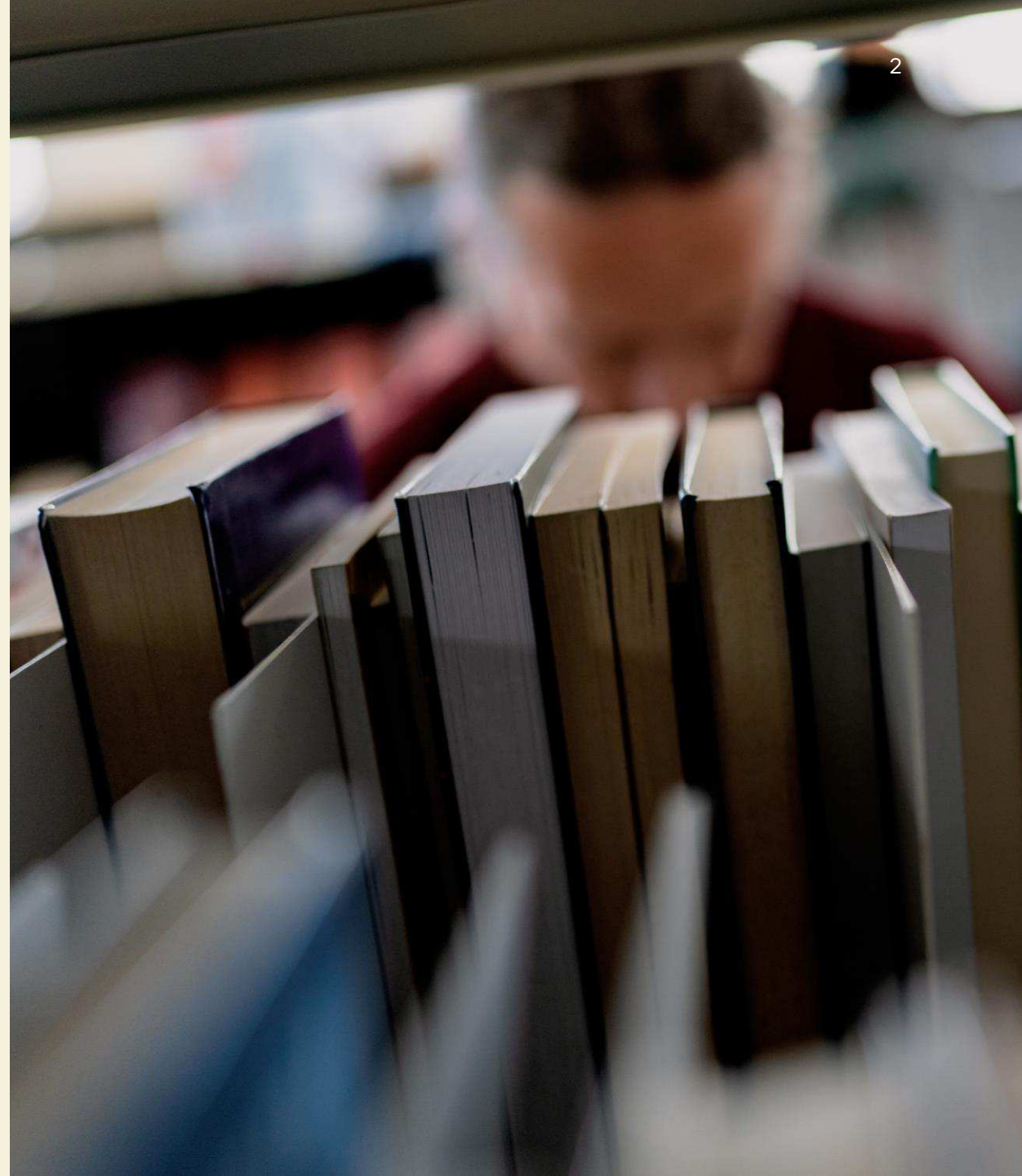
Nøgletalsrapporten giver indblik i bibliotekernes maskinrum

I 2023 høstede Københavns Biblioteker frugterne af de seneste års strategiske arbejde med bogsamlingen. Derfor er der i dette års udgave af nøgletalsrapporten gjort plads til at præsentere Københavns Bibliotekers nytænkende måde at arbejde og organisere sig på.

Mange interesserer sig for Københavns Bibliotekers tal og drift, for eksempel i den offentlige biblioteksdebat. Rapporten leverer derfor en status for biblioteksudviklingen til både intern og ekstern orientering. Omorganiseringen af samlingsarbejdet har gjort driftens dele højt specialiserede, og i rapporten uddybes det, hvordan der arbejdes strategisk på tværs for at levere det bedst mulige litteraturtilbud til byens borgere.

Den specialiserede organisering af samlingsarbejdet har vakt stor interesse i biblioteksdanmark såvel som internationalt. I 2023 alene, havde Københavns Biblioteker besøg af 24 delegationer fra nysgerrige biblioteksvæsener.

Dette års udgave af rapporten er således tænkt som et opslagsværk for læseren, hvor man kan orientere sig i udviklingen på Københavns Biblioteker. 1. del fokuserer på nøgletal, og hvad de kan fortælle om udviklingstendenser. På udlånssiden er der lagt vægt på data om bogudlån. I 2. del kan læseren dykke ned i bibliotekernes maskinrum og se, hvordan viden om brugerne og data omsættes til handling.

Indhold

Nøgletal og status 2023

Indledning	S. 4
Del 1: Nøgletal 2023	S. 5
• Resumé	s. 6
• Udlån	s. 7
• Biblioteksbrugerne	s. 12
• Besøg og formidling	s. 15
• Lokalbiblioteker	s. 20
Del 2: Samlingen	S. 23
• Fokus på litteratur og læselyst	s. 24
• Københavns Bibliotekers samling	s. 25
• Hvad gør en samling god?	s. 26
• Samlingens profil 2019-2023	s. 28
• Indsatser: arbejdet med samlingen	s. 29

Læsevejledning

I rapportens første del dykker vi ned i nøgletal for 2023, herunder udlån og udgifter per indbygger, fordeling af udlån på børne-/voksenlitteratur og brugerbeskrivelser. Samtidig præsenterer vi resultater fra kommunens bruger- og tilfredshedsundersøgelser, der bruges i arbejdet med at udvikle bibliotekerne i tråd med københavnernes behov og ønsker.

I rapportens anden del sætter vi fokus på nøgletal for byens store, fælles bogsamling, herunder bredden af titler, forfattere og en sammenligning med landets andre folkebiblioteker. Her kan der også læses mere om arbejdet med at optimere samlingen og andre indsatser for at stille en relevant, aktuel og inspirerende samling til rådighed for københavnernes.

Indledning

2023 var endnu et rigtig godt år for Københavns Biblioteker

Strategiske indsatser giver udlånsrekorder

Københavns Biblioteker havde i 2023 3,6 millioner besøgende, mens bogudlånet samtidig rundede 3 millioner. Det er det højeste antal udlån i 14 år, og hele 15 % mere end i 2022. Stigningen på 15 % var blandt de højeste i landet og er udtryk for, at københavnerne er glade for deres biblioteker.

Fremgangen er et resultat af, at kommunen i de seneste år har prioriteret og arbejdet strategisk med at optimere biblioteksdriften med brugerne i centrum og et skarpt fokus på litteratur og læsning. Det er muliggjort af investeringer i materialesamlingen og i forbedringer af biblioteksrummene.

Her har én af bibliotekernes kernemålgrupper - børnefamilierne - fået et særligt fokus. I en tid med dalende læsekompetencer hos børn og unge, både nationalt og internationalt, er de mange opnåede børnelæsere én af Københavns Bibliotekers hidtil største succeser.

I det følgende kan læseren dykke ned i resultater og nøgletal for 2023 og desuden læse nærmere om forskellige indsatser, der ligger bag de øgede udlåns- og besøgstal.

Note: Alle billeder i rapporten er taget af Kristoffer Juel Poulsen, med undtagelse af billedet på side 34, der er taget af Ulrich Jakobsson.

Her kan du læse om...

Udlån

Biblioteksbrugere

Besøg og formidling

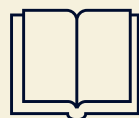
Lokalbiblioteker

Del 1: Nøgletal

Resumé

Tendenser i 2023

Udlån

- **Kurven er knækket, og 2023 gav det højeste udlån af fysiske og digitale bøger i 14 år.** Efter en årrække med faldende udlån på bibliotekerne, er det siden Covid19-pandemien lykkedes at vende udviklingen, og de 3 millioner bogudlån i 2023 er det højeste antal siden 2009.
- **Fortsat stor stigning i digitale bogudlån,** der i 2023 udgjorde knap hvert tredje udlån på Københavns Biblioteker. Budgetreduktioner vil dog betyde lavere digitale udlånstal i 2024.
- **Udlånet af børnebøger fylder mere og mere,** og i 2023 udgjorde det 57 % af det fysiske bogudlån. Blandt voksne fylder faglitteratur mere end skønlitteratur i det fysiske udlån.

Biblioteksbrugerne

- **Brugerne er glade for bibliotekerne, og det vigtigste for dem er samlingen.** Brugerundersøgelser peger på at Københavns Biblioteker lever op til det, københavnere synes er vigtigst ved et bibliotek: en god samling og rare fysiske rammer.
- **4 ud af 10 københavnere bruger aktivt bibliotekerne.** De fleste er midt i livet, og de studerende fylder mere end pensionisterne.
- **Stor stigning i antal digitale lånere på eReolen.** Mens det digitale bogudlån har været stødt stigende i mange år, er antallet af lånere ikke fulgt med i samme tempo. Det ændrede sig i 2023, hvor der kom næsten 20 % flere digitale lånere til.

Besøg og formidling

- **Besøgstallene stiger fortsat.** I 2023 gik der 11 % flere besøgende gennem dørene, end der gjorde i 2022.
- **Appen overhaler hjemmesiden.** I 2023 fordobledes besøgstallet på bibliotekets app, som nu er den mest brugte digitale indgang til Københavns Biblioteker.
- **Endnu et rekordår for 'Vi elsker bøger'.** Børnelitteraturfestivalen slog endnu en gang rekord med over 9.000 deltagere til mere end 150 oplevelser og aktiviteter i festivalugen.

Udlån 2023 i overblik

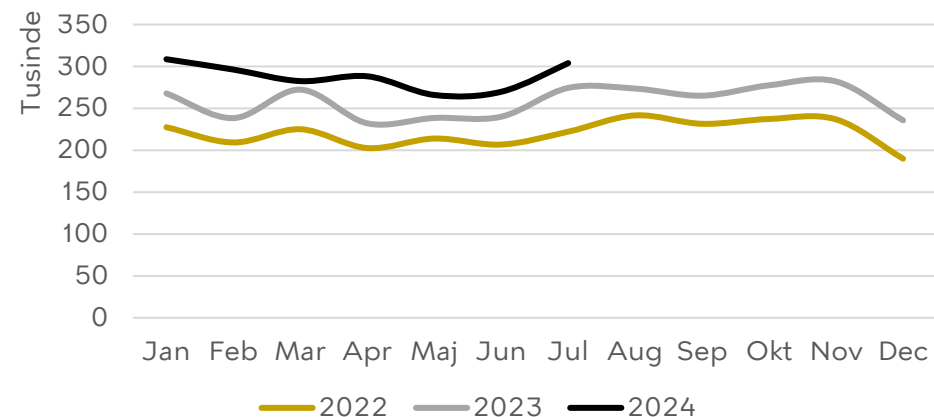
Stor fremgang i bogudlån i København

Tal fra Danmarks Statistik viser, at folkebibliotekerne over hele landet havde stigende udlånstal i 2023. Københavns Biblioteker tog del i opsvinget med 400.000 flere bogudlån end i 2022, svarende til en stigning på 15 %. Det totale udlån af fysiske og digitale bøger og lydbøger endte således på over 3 millioner i 2023.

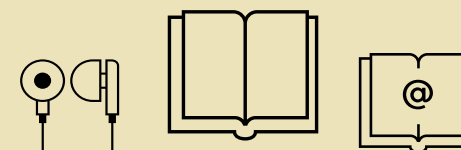
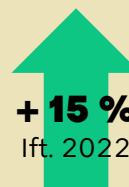
Stigende udlånstal fortsætter i 2024 - primært de fysiske bøger

Den opadgående trend er fortsat ind i 2024. Fra januar til og med juli 2024 er der foretaget 1.441.400 bogudlån, hvilket er en stigning på 14 % ift. til januar-juli 2023. Dette er særligt trukket op af udlånet af fysiske bøger, der ligger 17 % højere end i 2023. Det digitale udlån er steget med 8 % i samme periode, hvilket er noget lavere end tendensen de senere år. Dette skyldes primært budgetreduktioner fra foråret 2024, der har betydet en sænkelse af borgernes lånekvote for digitale bøger.

Udvikling i bogudlån på Københavns Biblioteker

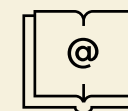
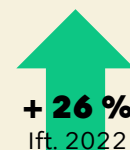
Udlånstal 2023

3.097.100

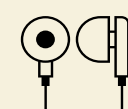
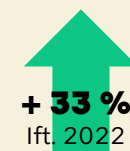
Samlet udlån af bøger og lydbøger

Digitalt

893.900

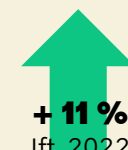
Udlån af e-bøger og netlydbøger

601.700

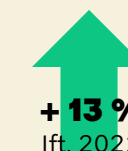
Udlån af netlydbøger

Fysisk

2.203.200

Udlån af fysiske bøger

1.248.000

Udlån af fysiske børnebøger

Udlån

Med det lange lys på

Udlånskurven er knækket

Efter en længere årrække med faldende udlånstal og en periode med restriktioner som følge af Covid19-pandemien, er Københavns Biblioteker lykkedes med at vende udviklingen. Udlånstallet for 2023 var det højeste siden 2009. Den opadgående kurve skyldes blandt andet det hastigt stigende digitale bogudlån fra eReolen, der i 2023 nærmede sig 1 million, og nu udgør tæt på hvert tredje af bibliotekernes bogudlån.

Flere digitale udlån - uden fald i det fysiske udlån

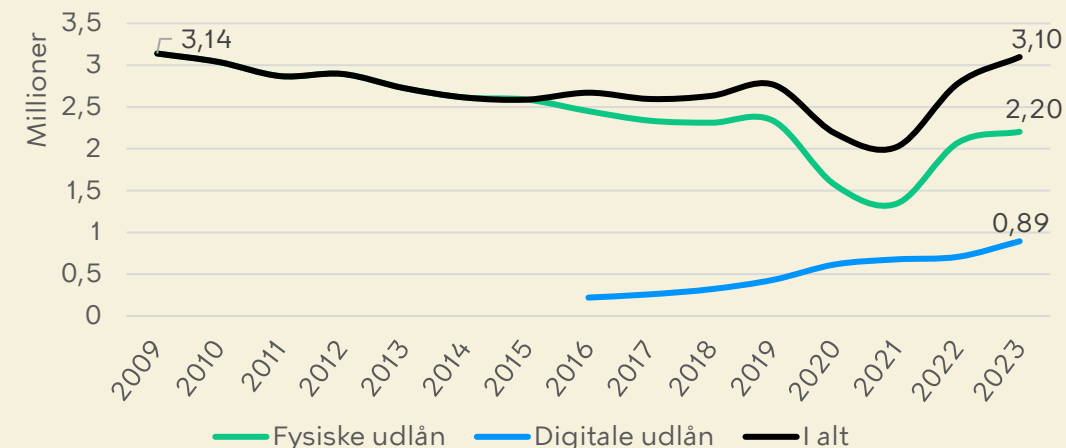
Samtidig med at det digitale bogudlån har været støt stigende, kom det fysiske bogudlån i 2023 tilbage på niveau med tiden før Covid19. Selvom digitale bøger er nemmere og hurtigere at låne (og bøgerne afleverer sig selv), er de fysiske biblioteker fortsat populære hos københavnerne.

Efter Covid19 stiger det fysiske udlån landet over, men særligt i København

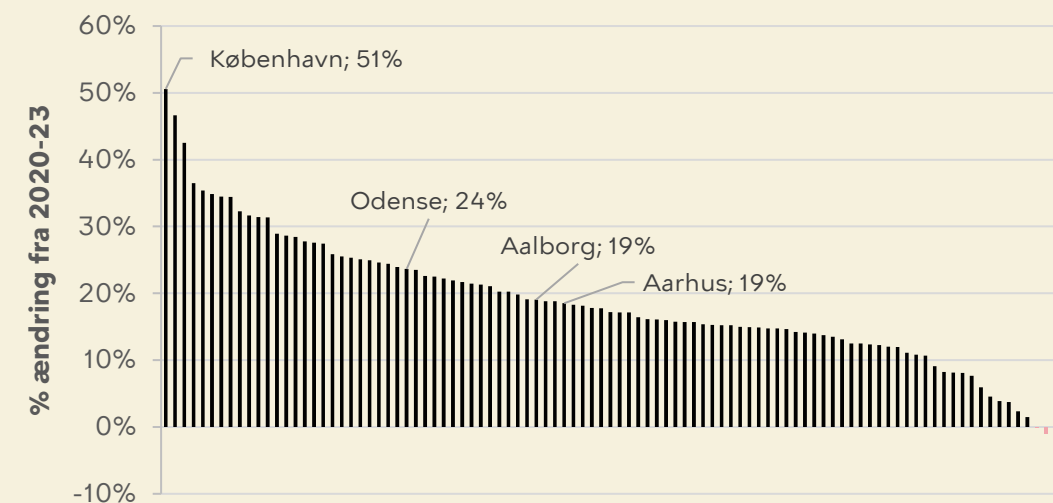
I årene efter Covid19-pandemien er udlånstallene steget i hele landet, men i København er det gået særligt stærkt. Ser man på udviklingen fra 2020 til 2023, er udlånstallet for fysiske bøger steget med 51 % i København, hvilket er det højeste i landet. Aalborg, Aarhus og Odense ligger mellem 19 % og 24 %, mens udlånstallet på landsplan i 2023 var 21 % højere end i 2020. Enkelte kommuner har faldende udlånstal for fysiske bøger.

Note: I sammenligningen med andre kommuner er der brugt tal fra Danmarks Statistik. Der kan derfor forekomme mindre variationer fra Københavns Bibliotekers egne tal.

Udlån af fysiske og digitale bøger og lydbøger 2009-2023

Udvikling i fysiske bogudlån fra 2020 til 2023 per kommune

Udlån

København og resten af landet

Udlån per indbygger nærmer sig andre storbyer

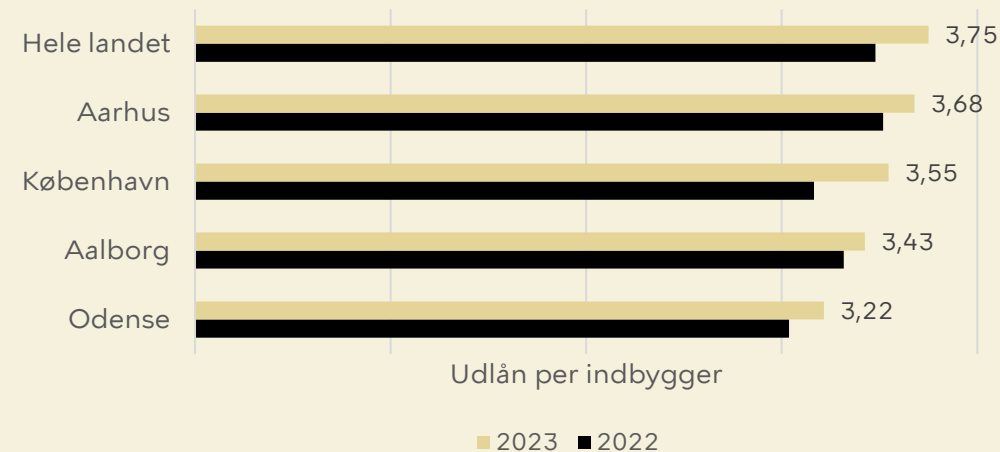
Med den store stigning på 15 % i 2023 nærmer København sig nu landsgennemsnittet for udlån af fysiske bøger. Siden 2022 har København overhalet Aalborg, og af landets fire største kommuner er det nu kun Aarhus, der har et højere udlån per indbygger end København.

Stordriftsfordele medvirker til stigende udlån trods mindre budget

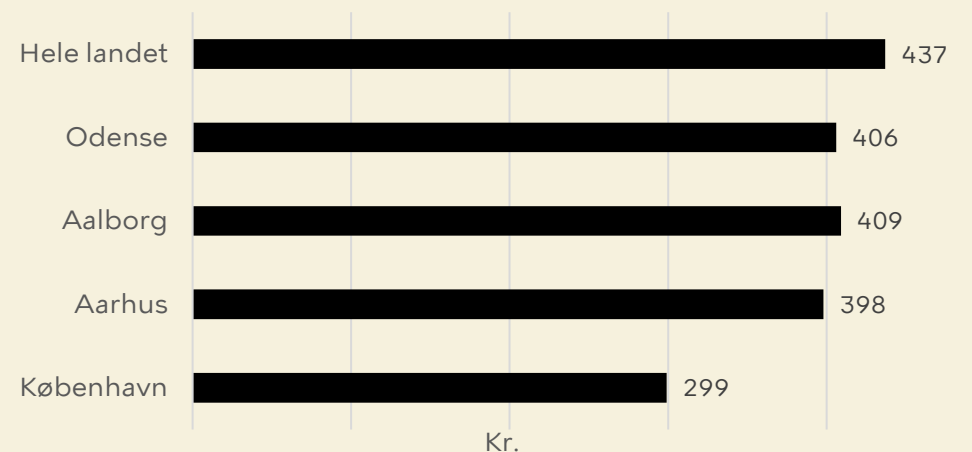
Ser man på nettoudgifterne til biblioteksdrift, er København en af de kommuner, der bruger færrest penge per indbygger. I 2023 havde kun Vallensbæk Kommune lavere driftsudgifter end København, mens de tre store kommuner, Odense, Aalborg og Aarhus, alle havde markant højere driftsudgifter.

Når Københavns Biblioteker, trods et af landets mindste biblioteksbudgetter, alligevel kan præsentere stigende udlånstal, skyldes det blandt andet stordriftsfordele ved omlægning til central håndtering af materialesamlingen, herunder logistikken.

Udlån af fysiske bøger per indbygger

Nettodriftsudgifter per indbygger i 2023

Note: I sammenligningen med andre kommuner er der brugt tal fra Danmarks Statistik, der indeholder flere materialetyper end bøger og lydbøger. Der kan derfor forekomme mindre variationer fra Københavns Bibliotekers egne tal.

Udlån

De fysiske bøger

Børneudlånet fylder i det fysiske bibliotek

Over halvdelen (57 %) af de fysiske bogudlån i 2023 var børnebøger. Heraf blev 86 % græsset, mens det blot var tilfældet for 43 % af voksenbøgerne. Det peger på, at særligt børnebøger er eftertragtede i det fysiske biblioteksrum, mens voksenbøger i højere grad bestilles online og afhentes på reservationshylden.

Hvad betyder "græsning"?

Græsning er betegnelsen for, at brugerne lader sig inspirere på det fysiske bibliotek og låner bøger direkte fra hylder og udstillingspodier.

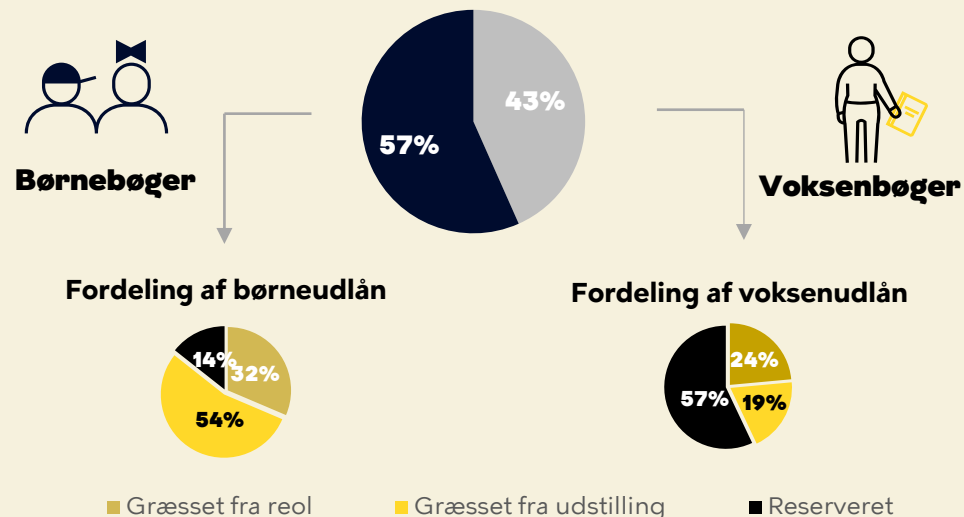

Fagbøger fylder i voksenudlånet

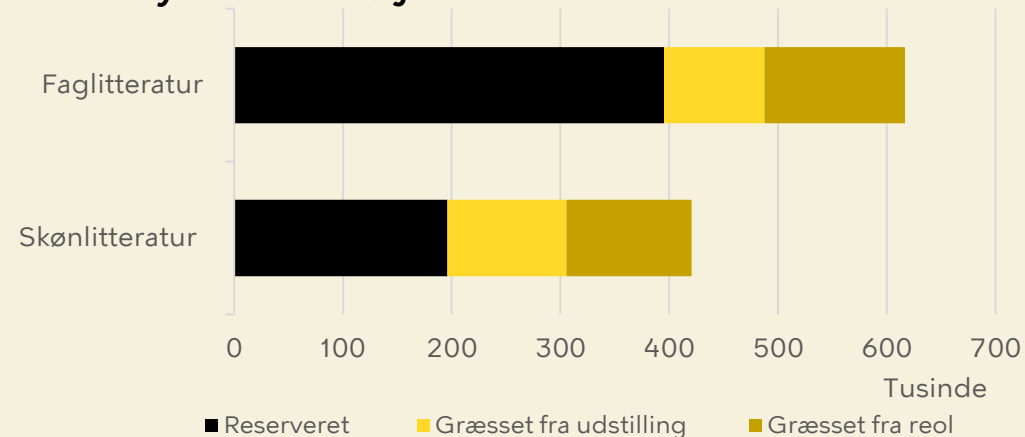
Voksenudlånet er særligt domineret af fagbøger. De udgjorde i 2023 58 % af udlånet, mens de skønlitterære bøger udgjorde 42 %. Når københavnere låner fagbøger, er det særligt noget, de fremsøger på hjemmeside eller app og reserverer til afhentning. I 2023 blev det til knap 400.000 udlån af fagbøger via reservation, hvilket til sammenligning svarer til næsten hele udlånet af voksen skønlitteratur.

Ser man udelukkende på bøger, der græsses i biblioteksrummet, er fordelingen mellem faglitteratur og skønlitteratur dog helt lige.

Fordeling af fysiske bogudlån i 2023

Udlån af fysiske voksenbøger i 2023

Udlån

De digitale materialer

Stigende digitalt udlån

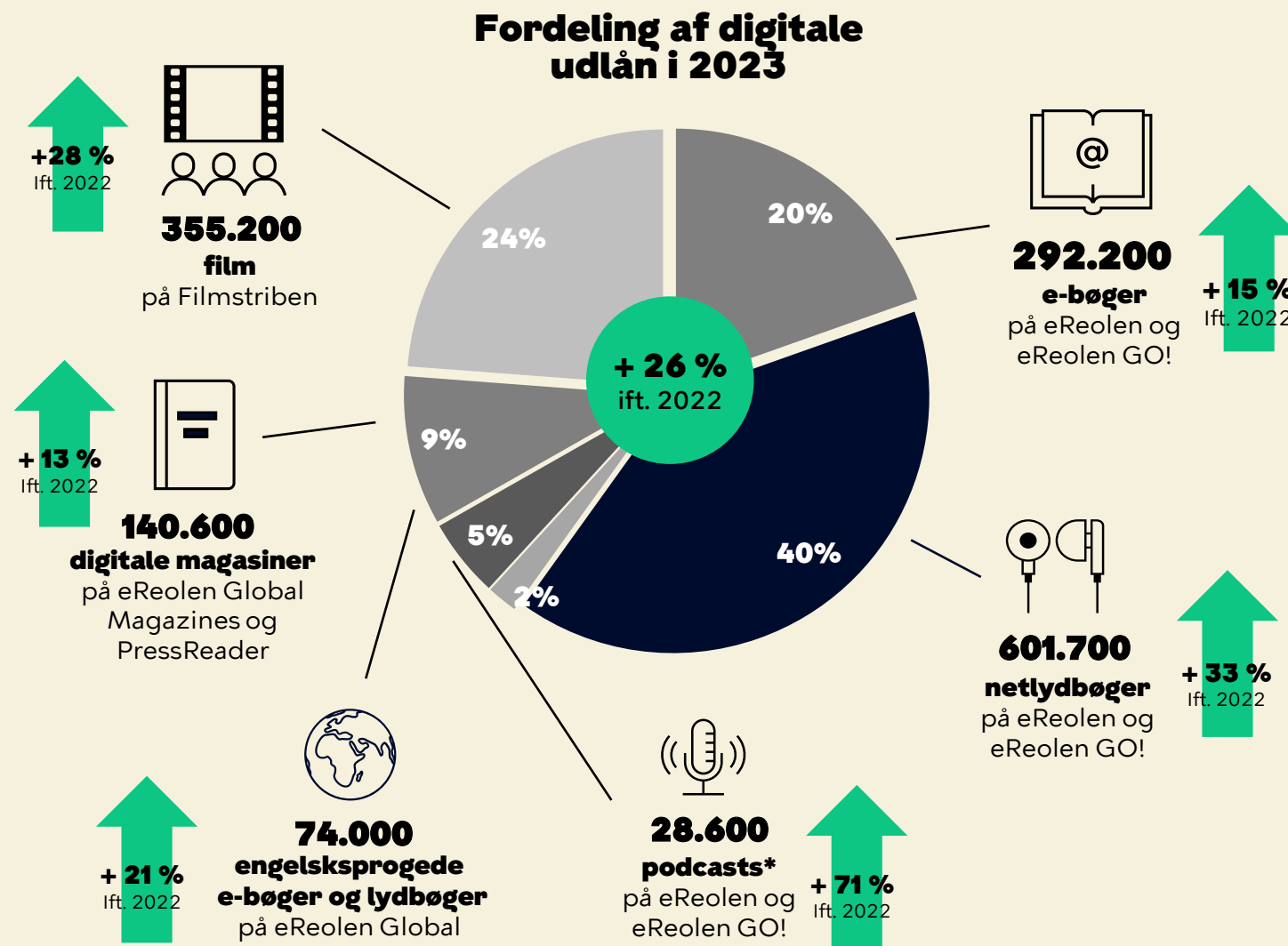
Digitale materialer dækker over e-bøger, netlydbøger og podcasts på eReolen og eReolen Global, digitale magasiner på eReolen Global Magazines og PressReader samt film på Filmstriben. Samlet set steg udlånet af disse materialer med 26 % i 2023 i forhold til 2022.

Store stigninger i udlån af lydbøger og film

Udlånet af e-bøger og netlydbøger fra eReolen udgør 2/3 af det digitale udlån. Der var store stigninger i udlånet af begge materialetyper i 2023. Særligt markant var stigningen for netlydbøger, der steg med 33 % i forhold til 2022. Udlånet af film på Filmstriben steg også markant, og med over 355.000 udlån var det højere end nogensinde. Udlånet af podcasts fra eReolen og eReolen GO! steg med hele 71 % i 2023. De udgør dog kun 2 % af det samlede digitale udlån.

Budgetreduktion giver lavere digitale udlån

I marts 2024 blev lånekvoten på eReolen sat ned fra 5 til 3 lån per låner per måned for e-bøger og lydbøger. Det skete for at imødekomme en større budgetreduktion. Tallene for 2024 indikerer, at den nedsatte kvote vil afmatte eReolens udlån af e-bøger og netlydbøger. I perioden marts-juli 2024 er e-bogsudlånet således 4 % lavere end i samme periode i 2023, mens lydbogsudlånet "kun" er steget med 4 %.

Kilde: Publizon (eReolen og eReolen GO!), ConsortiaManager (eReolen Global Magazines og PressReader), DBC (Filmstriben)

*Disse tal indeholder ikke Københavns Bibliotekers egenproducerede podcasts

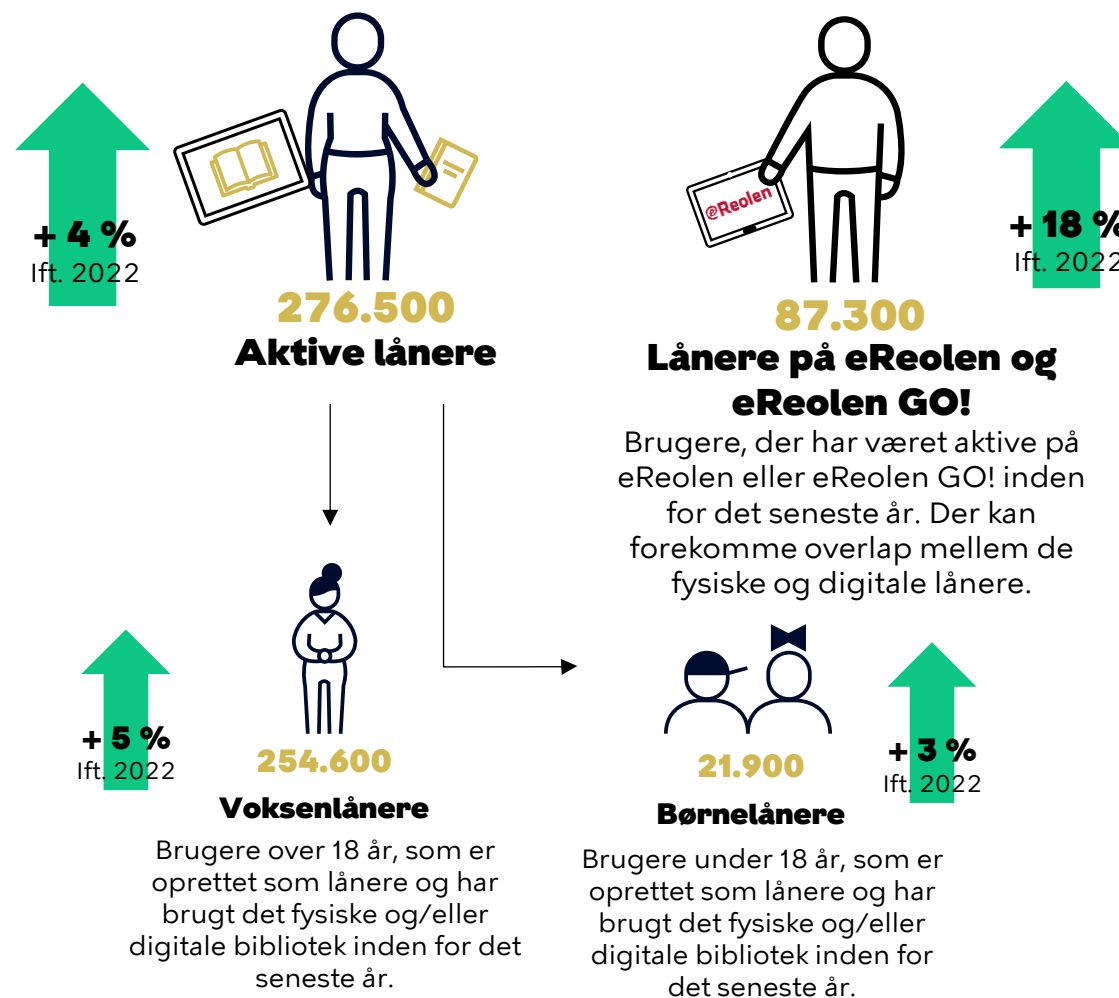
Biblioteksbrugerne Fordeling af lånere

Fire ud af ti københavnere er aktive lånere

I 2023 havde Københavns Biblioteker ca. 275.000 aktive lånere. Det svarer til 42 % af københavnere. En aktiv låner er en person, der har brugt det fysiske og/eller digitale bibliotek inden for det seneste år ved at låne, aflevere, reservere eller logge ind på sin lånerprofil på bibliotekets hjemmeside eller app. Ud af disse var 254.600 voksenlånere, mens børnelånerne udgjorde 21.900. Andelen af børnelånere er noget lavere end andelen af børneudlån, hvilket peger på, at størstedelen af børnematerialer lånes på forældrenes lånerkort.

Stor stigning i lånere på eReolen

I 2023 havde Københavns Biblioteker 87.300 lånere på eReolen og eReoleon GO!, hvilket er en markant stigning i forhold til 2022. Udlånet af digitale bøger og lydbøger har været støt stigende i de senere år, mens stigningen i antallet af lånere i 2022 stagnerede. Derfor er det glædeligt, at tallene for 2023 indikerer, at flere har fået øjnene op for det digitale bibliotekstilbud. Der er således både fremgang i udlån af bøger, samtidig med at flere københavnere benytter sig af tilbuddet.

Note: Antal aktive lånere trækkes som et øjeblikbillede, her per 8.1.2024 for alle aktive lånere og 31.1.2024 for lånere på eReolen

Kilde: Publizon (eReolen og eReolen GO!) og Cicero (Aktive lånere fordelt på lånergruppe)

Biblioteksbrugerne Lånerdemografi

Mange lånere har lang uddannelse og høj indkomst

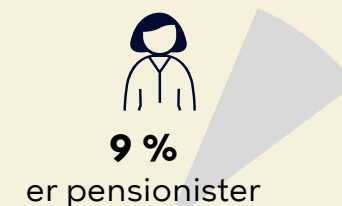
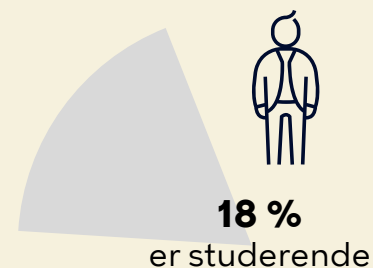
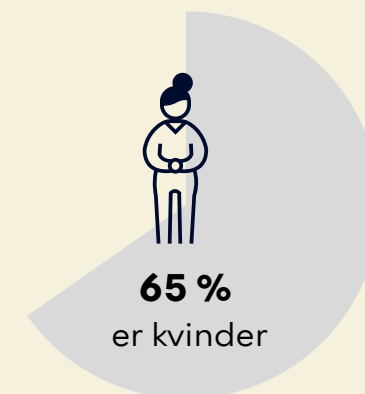
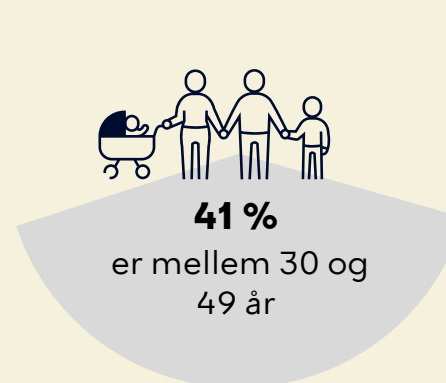
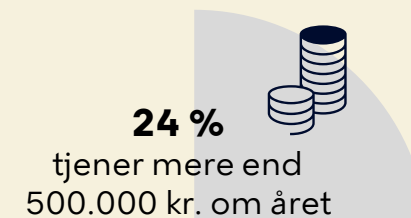
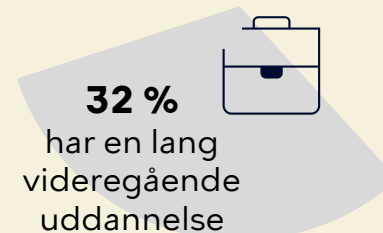
Københavns Biblioteker har fat i et bredt udsnit af københavnernes, men nogle demografiske grupper er stærkere repræsenteret blandt lånerne end andre. To tredjedele af lånerne er kvinder, mens tæt på halvdelen er mellem 30 og 49 år. Hver fjerde låner har en årsindkomst, der er højere end 500.000 kr., og knap hver tredje har en lang videregående uddannelse – hvilket er noget mere end gennemsnittet. Disse demografiske træk er tæt knyttet til personer, der generelt læser meget, og tendensen findes også på landsplan.

Flere studerende end pensionister blandt lånerne

Tallene viser også, at der er markant flere studerende end pensionister blandt lånerne. 18 % af lånerne er nemlig studerende, mens 9 % er pensionister. Det skyldes, at der er mange studerende i København, og at bibliotekerne har godt fat i denne gruppe. I årets første 6 måneder havde hver fjerde studerende i byen lånt en bog på biblioteket. Ser man udelukkende på lån af fysiske materialer, mindskes forskellen en smule, men også her er der flere studerende (14 %) end pensionister (9 %) blandt lånerne.

Kilde: FAKTOR, tal for 1. halvår 2023

Lånerne på Københavns Biblioteker

Biblioteksbrugerne

Indsigter fra Segmenteringsundersøgelsen

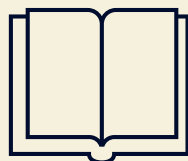
Ny undersøgelse af københavnernes kultur- og fritidsvaner belyser brugen af bibliotekerne

I 2023 gennemførte Kultur- og Fritidsforvaltningen en omfattende undersøgelse af voksne københavnernes kultur- og fritidsvaner, herunder deres brug af kommunens biblioteker, kulturhuse, museer, idræts- og svømmefaciliteter. 56 % af de adspurgte svarede, at de har besøgt Københavns Biblioteker mindst én gang i løbet af det sidste år. Det er den højeste andel blandt forvaltningens tilbud. Bibliotekerne er også det tilbud, der når det bredeste udsnit af befolkningen.

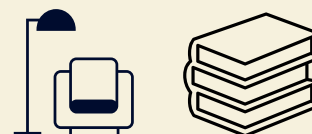
Brugerne er tilfredse med Københavns Biblioteker

På en skala fra 0-10 giver de adspurgte brugere en tilfredshedsscore på 7,5*. Det er den højeste blandt de kultur- og fritidstilbud, som undersøgelsen belyser.

Brugerne kommer for bøgerne

Det primære formål med biblioteksbesøg er at låne bøger. Markant færre svarer, at de kommer for arrangementer og for at søge hjælp hos personalet.

Biblioteket lever op til brugernes prioriteter

Det vigtigste for brugerne er, at der er et godt udvalg af bøger, og at biblioteket er et behageligt sted at være. Det mener brugerne i høj grad, at biblioteket lever op til i dag.

Mange mangler kendskab til bibliotekets øvrige tilbud

De primære barrierer for at bruge biblioteket handler om kendskab. Mange svarer, at de ikke har overblik over, hvad biblioteket kan tilbyde dem, herunder arrangementer, aktiviteter og digitale tilbud.

* I brugertilfredshedsundersøgelsen Barometer for brugertilfredshed fra 2022 gav brugerne Københavns Biblioteker en tilfredshedsscore på 7,9 på en skala fra 0-10. De to undersøgelser er ikke 1-1 sammenlignelige, da Barometer for brugertilfredshed baserer sig på besvarelser fra registrerede lånere, mens Segmenteringsundersøgelsen også inkluderer brugere, der kommer med andre formål end at låne bøger. Tilfredsheden i 2023 vurderes at være på niveau med 2022.

Besøg og formidling

Fysiske og digitale besøg på Københavns Biblioteker

Fortsat stigende besøgstal på bibliotekerne

2023 var et godt år for besøgstallet på Københavns Biblioteker. Mere end 3,6 millioner besøgende gik igennem dørene til de 20 biblioteker, hvilket er en stigning på 11 % i forhold til 2022.

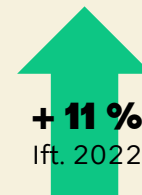
Tendensen fortsætter i 2024, hvor besøgstallet for årets første syv måneder var 13 % højere end i samme periode i 2023.

Antallet af fysiske besøg opgøres ved hjælp af besøgstællere ved indgangen(e) til hvert bibliotek. Det giver en indikation på aktivitetsniveauet, men er behæftet med en vis usikkerhed.

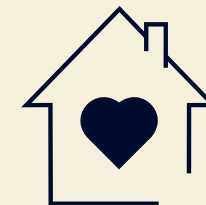
Digitale besøg - Appen overhaler hjemmesiden

På det digitale område gik det i 2023 særligt stærkt for bibliotekernes app, hvor antallet af besøg mere end fordobledes. Besøgstallet i appen overhalede dermed bibliotekernes hjemmeside, der oplevede et fald i besøg på 15 % i forhold til 2022. Besøgsstigningen i appen er blandt andet et resultat af, at der i de senere år er gjort en stor indsats for at udvikle og øge kendskabet til bibliotekernes app.

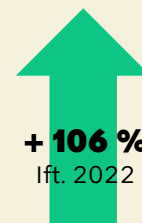
Appen bruges typisk til at reservere, forny og låne materialer. Hjemmesiden bruges i højere grad til at finde inspiration til læsning, til studieformål og til at finde information om aktiviteter og arrangementer. I 2024 er der lanceret en ny udgave af bibliotekernes hjemmeside, der forbedrer navigation, brugeroplevelse og skaber øget sammenhæng med bibliotekernes øvrige tilbud.

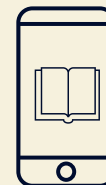
+ 11 %
Ift. 2022

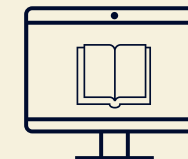
3.674.600
Fysiske besøg

+ 106 %
Ift. 2022

3.211.000
Besøg i appen
Biblioteket

- 15 %
Ift. 2022

2.870.100
Besøg på
bibliotek.kk.dk

Besøg og formidling

Arrangementer og aktiviteter

Flere arrangementer på bibliotekerne efter periode med nyindretning

I 2023 blev der afholdt over 5.000 arrangementer med mere end 90.000 deltagere på Københavns Biblioteker. Ca. 2.400 arrangementer var målrettet voksne, mens ca. 2.100 var målrettet børn og familier*. Det er en stigning på henholdsvis 38 % og 26 % ift. 2022. Den store stigning skyldes, at der i 2023 er blevet bedre muligheder for at afholde arrangementer og aktiviteter efter en periode med nyindretning af bibliotekerne. Samtidig var niveauet af aktiviteter og arrangementer i 2022 berørt af de sidste Covid19-restriktioner

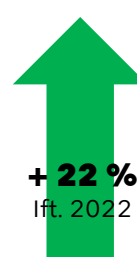
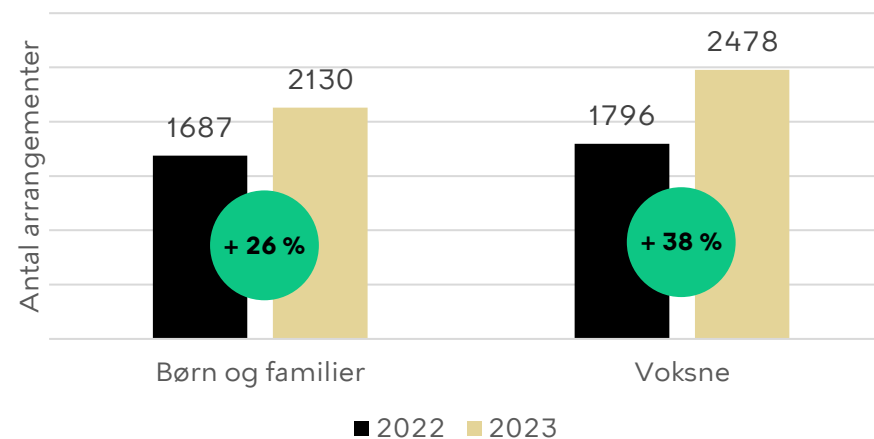
Omkring halvdelen af arrangementerne i 2023 omhandlede litteratur, sprog og læsning. En stor del af de øvrige arrangementer havde undervisnings- og oplysningsformål, såsom IT-, sprog-, lektiecaféer og lignende. Arrangementer med fokus på lokale fællesskaber fyldte også en del i 2023.

Aktiviteter for børn: Institutions- og skolebetjening

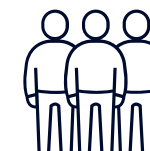
I 2023 afholdt bibliotekerne knap 600 aktiviteter for daginstitutioner og skoleklasser, hvilket er 22 % flere end i 2022. Halvdelen var for daginstitutioner, mens 44 % var for klasser i grundskolen. De resterende 6 % af aktiviteterne var for fritidsinstitutioner, ungdomsuddannelser og andet. Aktiviteterne omfatter dels faste formater som biblioteksorientering, højtlesning og sprogstimulering, dels forfattermøder og klassebesøg. I alt var der næsten 16.000 deltagere til aktiviteterne i 2023, hvilket er 8 % flere end i 2022.

*De resterende ca. 500 arrangementer havde ikke nogen specifik målgruppe

Antal arrangementer på Københavns Biblioteker 2022-23

595
Aktiviteter for
institutioner og skoler

15.700
Deltagere til aktiviteter
på biblioteket

Besøg og formidling **'Vi elsker bøger' i 2023**

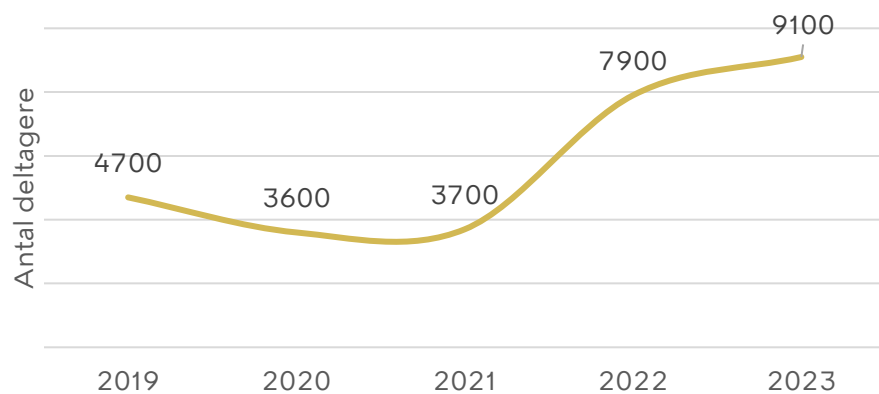
Endnu et rekordår for 'Vi elsker bøger'

Børnelitteraturfestivalen slog igen publikumsrekord med sammenlagt 9.100 deltagere til fysiske aktiviteter og digitale oplevelser. Det er 16 % flere end i 2022, der også var et rekordår. Det høje deltagertal de seneste to år tyder på, at festivalen har rodfæstet sig i børnefamiliers, institutioners og skolers "årshjul".

Stor tilfredshed og høj anbefalingsvillighed blandt deltagere

Evalueringen af festivalen viser stor tilfredshed blandt publikum. På tværs af en række spørgsmål om deres oplevelser under festivalen svarer 80 %, at de i høj eller meget høj grad er tilfredse. Samtidig viser evalueringen, at 69 % af deltagerne beskriver det som meget sandsynligt, at de vil anbefale festivalen til andre.

Antal deltagere til 'Vi elsker bøger'

Kilde: Evaluering af Vi Elsker Bøger 2023

Fakta om 'Vi elsker bøger'

'Vi elsker bøger' er Københavns Bibliotekers børnelitteraturfestival, der foregår årligt over seks dage i marts (mandag-lørdag). Festivalen er målrettet børn fra 0-14 år, deres voksne og fagfolk.

Festivalen arbejder for at styrke børns læselyst, vise bibliotekernes faglige styrke og unikke position i arbejdet med børns læsning samt for at skabe øget kendskab til bibliotekernes tilbud året rundt.

'Vi elsker bøger' i 2023

- Afviklet d. 20.-25. marts
- 9.100 deltagere
- 151 aktiviteter og oplevelser

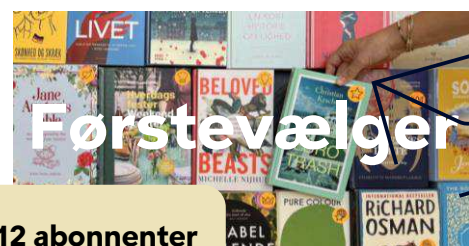

Besøg og formidling

Nyhedsbreve og podcasts

Markant flere abonnenter på nyhedsbreve

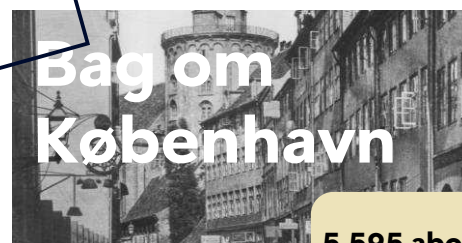
Københavns Biblioteker formidler blandt andet litteratur og læsning igennem de tre nyhedsbreve 'Førstevælger', 'Dit børnebibliotek anbefaler' og 'Bag om København'. Alle tre nyhedsbreve havde en stigning i antal abonnenter fra 2022 til 2023 – særligt 'Førstevælger', der mere end fordoblede antallet af abonnenter. Dette skyldes især at 'Litterær Luksus', der tidligere har været et selvstændigt nyhedsbrev, nu indgår i 'Førstevælger' som temanyhedsbrev under det nye navn 'Litterær Fluxus'.

5.212 abonnenter
(+124 % ift. 2022)

3.741 abonnenter
(+22 % ift. 2022)

5.595 abonnenter
(+5 % ift. 2022)

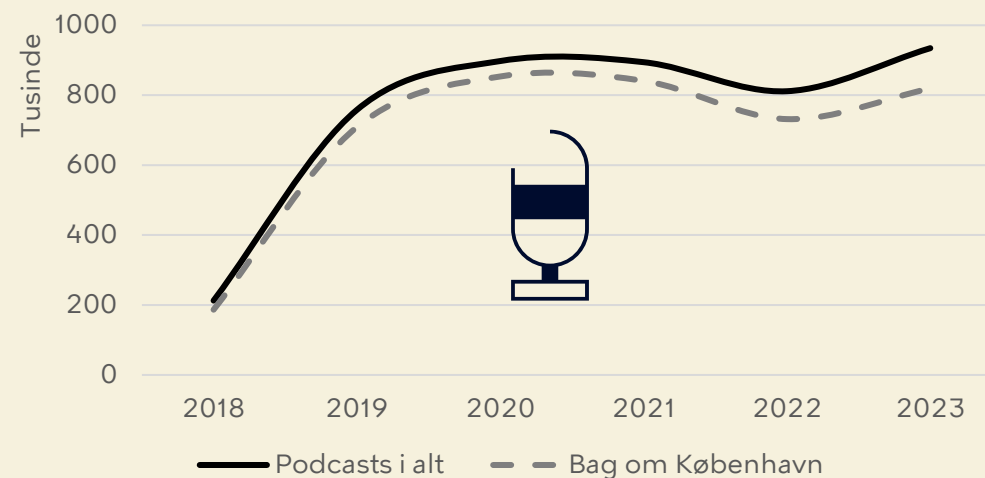
Podcast: Succeshistorien "Bag om København"

Som en del af formidlingsindsatsen producerer Københavns Biblioteker en række podcasts, herunder interviewpodcasten 'Månedens Forfatter' og historiepodcasten 'Bag om København', der er en pendant til nyhedsbrevet af samme navn.

'Bag om København' fører lytterne ind i den københavnske (og danske) historie og rummer underholdning, humor, gys, kærlighed, drama, sygdom, død - og vilde personligheder. I 2023 havde podcasten over 800.000 afspilninger, svarende til 88 % af alle afspilninger af Københavns Bibliotekers podcast.

I alt havde Københavns Bibliotekers podcast 934.400 afspilninger i 2023, som er en stigning på 15 % i forhold til 2022. Selvom det fortsat er 'Bag om København', der udgør størstedelen af afspilningerne, er andre podcasts begyndt at fylde mere i de senere år.

Podcastafspilninger 2018-2023

Besøg og formidling

Digital litteraturformidling

Bydækkende instagramprofiler for Københavns Biblioteker

På Københavns Bibliotekers instagramprofiler deles litteraturformidling i form af fotos og små videoer.

Instagramprofilen *Københavns Biblioteker* har de seneste år arbejdet med en bydækkende ramme for indhold. Her er først og fremmest fokus på litteraturformidling og læse- og biblioteksglæde til voksne. Profilen *Københavns Børnebiblioteker* er etableret som en fælles platform for familieindhold – herunder litteraturformidling børnelitteraturfestivalen *Vi elsker bøger* med mere.

Flere følgere og høj engagementsrate

Antal følgere af *Københavns Børnebiblioteker* er steget med 39 % i 2023, mens der er 16 % flere følgere af *Københavns Biblioteker* end i 2022. Samtidig har begge profiler en høj engagementsrate, hvilket betyder, at mange der interagerer med indholdet. Det peger på, at begge profiler har godt fat i deres følgere.

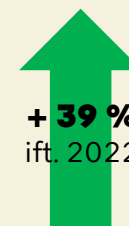
I Kultur- og Fritidsforvaltningen har man siden 2023 arbejdet med en engagementsrate på 1 % som benchmark. Er tallet højere end dette, betragtes det som en god engagementsrate. I 2023 lå den gennemsnitlige engagementsrate for Instagram-opslag på *Københavns Børnebiblioteker* og *Københavns Biblioteker* på henholdsvis 8,5 % og 6,4 % - begge et godt stykke over de 1 %.

Følgere på Instagram i 2023

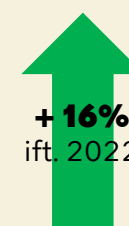

4.724

følgere på
*Københavns
Børnebiblioteker*

+ 39 %
ift. 2022

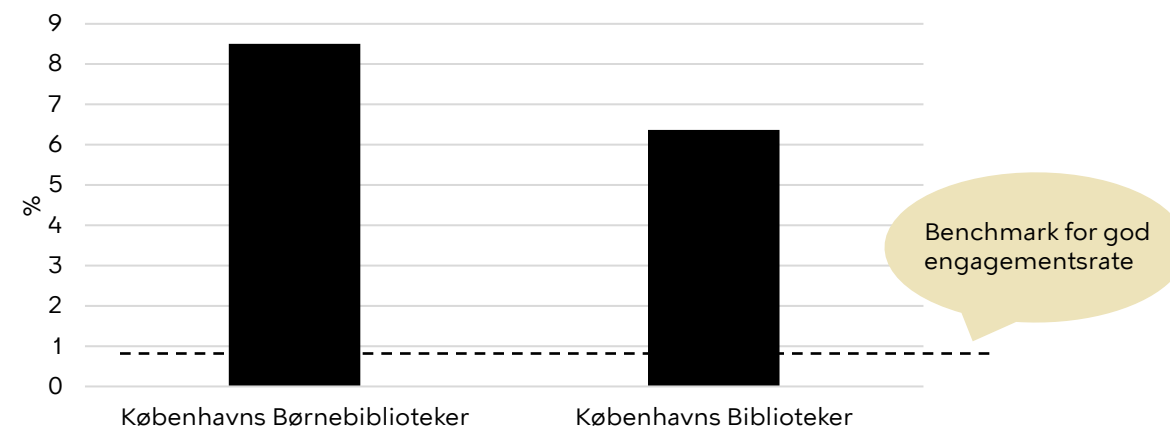
+ 16 %
ift. 2022

9.941

følgere på
*Københavns
Biblioteker*

Engagementsrate for Instagramopslag i 2023

Note: Antallet af følgere varierer hele tiden. Tallet her er trukket for udgangen af 2023. Engagementsrate angiver procentvis andel af personer, der interagerer med opslag (likes, kommenterer eller deler). Opslag omfatter kun faste opslag og ikke stories. Tallet beregnes ved at dividere interaktioner med antal eksponeringer og omregnes til procent.

Lokalbiblioteker Besøg

Flere besøgende på bibliotekerne - især de mindste

Besøgstallene er steget på de fleste biblioteker fra 2022 til 2023, men det er de mindst besøgte i 2022, der skiller sig ud i 2023. Her havde Islands Brygge, Husum og Christianshavns biblioteker over 20 % flere besøgende i 2023 end i 2022. I den mest besøgte ende havde Sundby Bibliotek et fald på knap 10 % og blev dermed overhalet af Biblioteket Rentemestervej, som var det tredje mest besøgte bibliotek. Hovedbiblioteket og Nørrebro Bibliotek er også i 2023 byens mest besøgte biblioteker. Flere biblioteker er lokaliseret sammen med andre institutioner, og besøgstal inkluderer derfor også besøgende med andre ærinder end biblioteksbesøg.

Note: Solvang Bibliotek har været lukket for besøg hele 2022 og 2023 pga. ombygning. Sydhavnens Bibliotek har været delvist lukket i 2023 pga. ombygning. Der har været tekniske problemer med besøgstællere på Vesterbro og Tingbjerg Bibliotek i hhv. 2022 og 2023, hvorfor disse besøgstal er mangelfulde.

VELKOMMEN TIL
BIBLIOTEKET

3. SAL

SALEN

Samlokaliseret med

Kultur-
hus

Skole

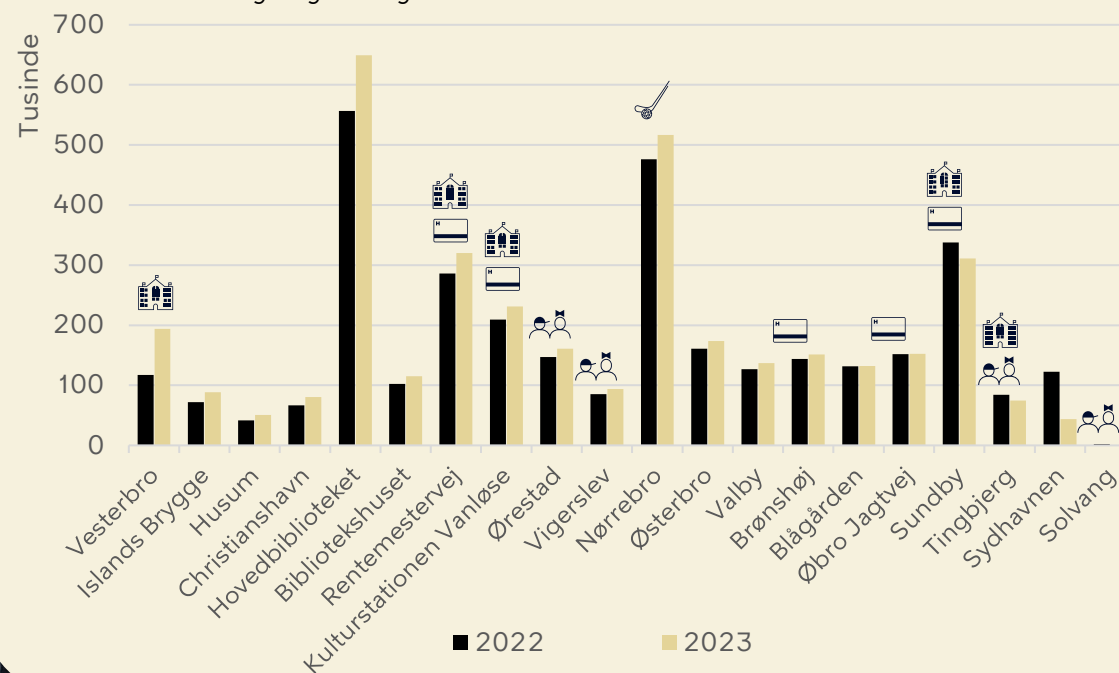
Borger-
service

Sports-
hal

Fysiske besøg per lokalbibliotek 2022-2023

Søjlerne i figuren er sorteret i forhold til ændringen fra 2022 til 2023, med de største stigninger længst til venstre.

Lokalbiblioteker Bogudlån

Stigende udlån på alle biblioteker

Den generelle stigning i fysiske bogudlån genfindes på alle biblioteker. Særligt markant er stigningen i udlån på Valby Bibliotek, der med 26 % flere udlån siden 2022 overhaler Biblioteket Rentemestervej og Øbro Jagtvej Bibliotek. Dermed nærmer Valby sig udlånstallene på de tre store brokvarterers biblioteker: Østerbro, Vesterbro og Nørrebro. Sammen med Hovedbiblioteket står disse tre for en tredjedel af det samlede bogudlån.

Bogudstillinger inspirerer besøgende med andre ærinder, til at låne bøger

Værd at bemærke er også, at syv ud af de ti biblioteker med størst udlånsstigning er samlokaliseret med andre institutioner. Dette underbygger fund fra en kvalitativ evaluering af bogudstillingerne, der peger på, at det med nyindretning og nye bydækkende bogudstillinger i højere grad lykkes at inspirere besøgende med andre ærinder, til også låne bøger med hjem.

Note: Solvang Bibliotek har været lukket for besøg siden hele 2022 og 2023 pga. ombygning. Der har i perioden været mulighed for lån af børnebøger i begrænset omfang. Sydhavnens Bibliotek har været delvist lukket i 2023 pga. ombygning.

Samlokaliseret med

Kultur-
hus

Skole

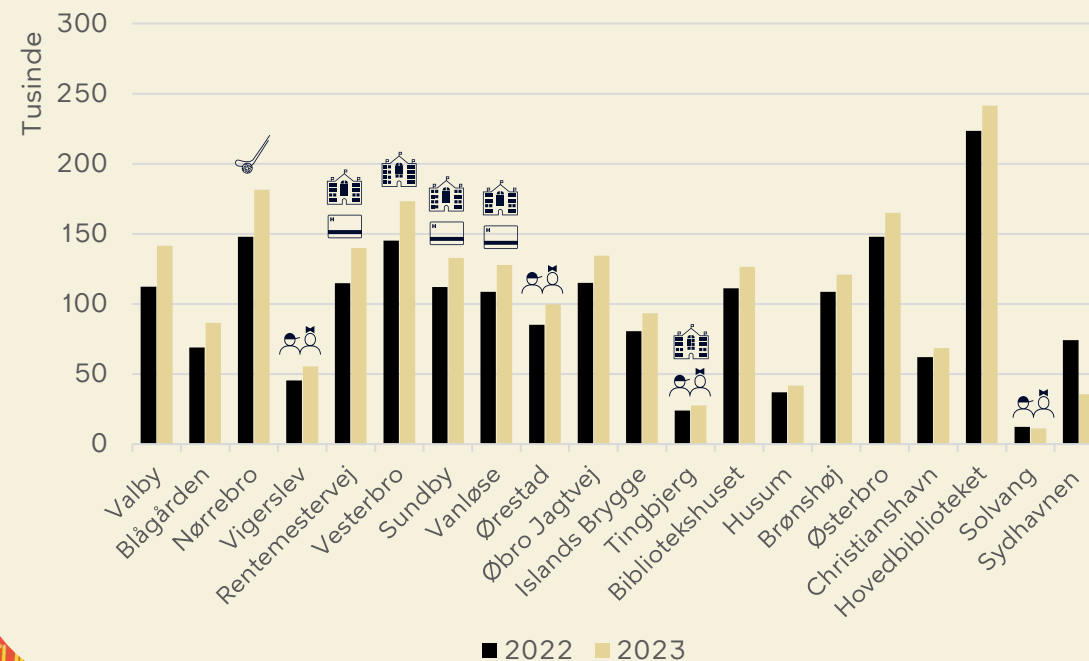
Borger-
service

Sports-
hal

Fysiske bogudlån per lokalbibliotek 2022-2023

Søjlerne i figuren er sorteret i forhold til ændringen fra 2022 til 2023, med de største stigninger længst til venstre.

Lokalbiblioteker

Udlån per besøg

De mindre biblioteker har flere udlån per besøg

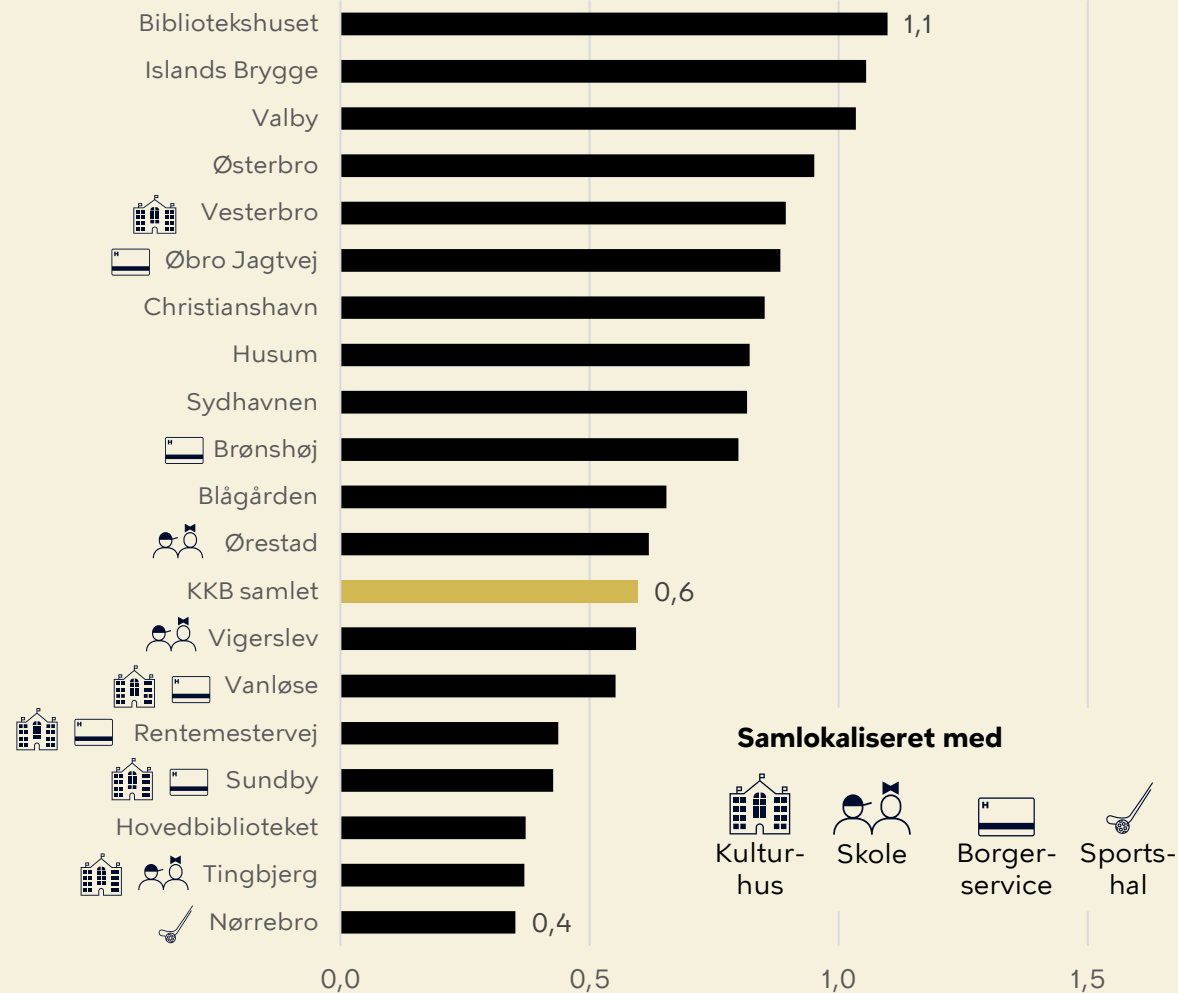
Sammenholder man besøgs- og udlånstal, er tendensen, at de samlokaliserede biblioteker har væsentligt færre udlån per besøg – på trods af at man her oplever store udlånsstigninger. Det afspejler, at der på disse biblioteker kommer mange besøgende med andre ærinder.

Samtidig ses, at særligt biblioteker med færre besøgende har et højt udlån per besøg. Det gælder eksempelvis Bibliotekshuset, Islands Brygge, Christianshavn samt Husum Bibliotek. Det peger på, at disse biblioteker særligt besøges af brugere, der låner bøger med hjem.

På Bibliotekshuset og Islands Brygge Bibliotek skal der således blot gå en enkelt besøgende gennem dørene, før det resulterer i et udlån, mens det på de to største biblioteker, Nørrebro og Hovedbiblioteket, er færre end hver anden besøgende, der tager en bog med hjem.

Note: Sydhavnens Bibliotek har været delvist lukket i 2023 pga. ombygning. Der har været tekniske problemer med besøgstællere på Vesterbro og Tingbjerg Bibliotek i hhv. 2022 og 2023, hvorfor disse besøgstal er mangelfulde

Antal udlån per besøg 2023

Her kan du læse om...

Københavns Bibliotekers
bogsamling

Nøgletal for en god samling

København og resten af
landet

Indsatser i arbejdet med
samlingen

Del 2: Samlingen

Fokus på litteratur og læselyst

Samlingen i centrum

For københavnere er det vigtigste ved byens biblioteker (som tidligere nævnt), at der er et godt udvalg af bøger*. I tråd hermed har kommunen med Biblioteksplanen (2019-2023) haft fokus på litteratur og læsning. Med samlingens kvalitet og brugernes oplevelse i centrum, er der investeret i og arbejdet strategisk med indsatser for at optimere samlingen og gøre bibliotekerne attraktive for københavnere.

Øget materialebevilling i årene 2022-2025

Afgørende for optimeringen af samlingen er, at Københavns Borgerrepræsentation ved vedtagelsen af budgettet for 2022 øgede materialebevillingen med i alt 19,1 mio. kr. i perioden 2022-2025. Bevillingen har sikret et stabilt indkøb af fysiske bøger i en tid med stigende indbyggertal, faldende gebyrindtægter og øgede udgifter til e-bøger. Særligt på børneområdet har der været et stort behov for fornyelse. Generelt er hele materialeindkøbet omlagt, så der prioriteres flere relevante og aktuelle bogudstillinger til børn, unge og voksne.

I denne del af rapporten ser vi nærmere på, hvad der udgør en god samling. Vi dykker ned i fakta om samlingen, sammenligner med andre kommuner og giver indblik i konkrete indsatser på Københavns Biblioteker.

*Jf. Københavns Kommunes Segmenteringsundersøgelse 2023 og Barometer for brugertilfredshed 2022

Københavns Bibliotekers samling

Knap 1 million fysiske og digitale bøger

Københavns Bibliotekers samling består af ca. 840.000 fysiske materialer, samt mere end 110.000 digitale e-bøger og lydbøger. Den digitale samling varetages nationalt, og det er derfor særligt den fysiske samling, der er i fokus, når Københavns Biblioteker skal arbejde med bogsamlingen.

Specialiseret team udvælger nye bøger og designer bogudstillinger

Samlingen vedligeholdes af et specialiseret team af litteratureksperter, der står for indkøb og kassation. Her vægtes faglige vurderinger, udviklingen på litteraturscenen, samt brugs- og udlånsdata fra Københavns Biblioteker. Hver uge behandler teamet indkomne forslag til bogindkøb fra bibliotekskolleger og borgere. Teamet står derudover for udvikling af koncepterne for bogudstillingerne i biblioteksrummene og fordeling af bøgerne på de 20 lokalbiblioteker (via det digitale system IMS (Intelligent Materialestyring)). Der optimeres hele tiden på systemet, og et igangværende projekt (2024) skal sikre, at der hverken er for mange eller for få bøger på lokalbibliotekernes hylder.

Bredt udvalg af bøger - fjernlån giver adgang til bøger fra hele landet

Den fysiske samling udgøres af mere end 230.000 unikke titler, der repræsenterer over 65.000 forskellige forfattere. Samlingen afspejler tendenser i tiden, og indeholder klassikere, små titler, populære titler, nye og gamle titler samt de meget efterspurgte titler.

Fysiske bøger, der undtagelsesvist ikke findes i samlingen, kan borgerne nemt bestille som fjernlån fra andre kommuner eller det Kongelige Bibliotek. Materialer kan bestilles via Københavns Bibliotekers hjemmeside og afhentes på et bibliotek efter eget valg, ligesom det foregår med reservering af Københavns Bibliotekers egne materialer.

Den fysiske samling i tal

842.000

Fysiske bøger og materialer

230.000

Unikke titler

65.000

Forskellige forfattere

Note: Da der hele tiden kasseres og indkøbes nye materialer, er de præcise tal for samlingens størrelse et øjebliksbillede. Tallene her er trukket i april 2024.

Kilde: IMS

Hvad gør en samling god?

Kvalitet, alsidighed og aktualitet

Når Københavns Biblioteker arbejder med materialesamlingen, sker det med afsæt i konkrete rammer og kriterier, der forholder sig til bibliotekslovens formuleringer om kvalitet, alsidighed og aktualitet. Dette indebærer viden om målgrupper, bogmarkedet, brugerundersøgelser, læsevaneundersøgelser og brugsdata om samlingen. Formålet er, at få den faglige kvalitetsvurdering af materialerne til at spille sammen med brugernes oplevelser af kvalitet.

Dette arbejde er beskrevet yderligere på Københavns Bibliotekers hjemmeside, og kan tilgås via dette link: [Københavns Bibliotekers materialesamling | Københavns Biblioteker \(kk.dk\)](#)

Indikatorer for en god samling kvalificerer samtalen

Med tal fra Danmarks Statistik kan man pege på nøgletal, der kan være indikatorer for en god samling. Det gør det muligt at tegne en profil for samlingen på Københavns Biblioteker, der kan sammenlignes med andre folkebiblioteker, og på den måde kvalificere samtalen om den gode samling. Profilen tegnes ved at se på et gennemsnit af årene 2019 til 2023, for de udvalgte nøgletal. Her igennem kan man se hvordan en kommune prioriterer forskellige aspekter af samlingen i forhold til andre. På de følgende sider beskriver vi disse nøgletal, og hvad de kan fortælle som samlingen.

Hvad gør en samling god?

Indikatorer for en god samling

Bogsamlingens størrelse

En samling af en vis størrelse og variation er grundstenen for et godt bibliotekstilbud, og derfor en vigtig indikator for en god samling. Men hvad det betyder for den enkelte kommune, kan være meget forskelligt. I mindre kommuner kan det være nødvendigt at have flere bøger per indbygger for at sikre en vis spredning af titler. I større kommuner kan der være behov for at købe flere eksemplarer af de mest populære titler for at undgå lang ventetid for lånerne. Det betyder, at større kommuner ofte vil have færre bøger per indbygger, og at de mest populære titler vil udgøre en forholdsvis større del af samlingen.

Nyindkøb og kassation

Bogsamlingens størrelse er ikke i sig selv garant for et godt bibliotekstilbud. En samling skal plejes, og derfor er nyindkøb og kassation en vigtig del af at sikre kvalitet og aktualitet i en samling. Når nye titler indkøbes og slidte og sjældent udlånte titler kasseres, er det vigtig vedligeholdelse, der sikrer at samlingen er aktuel, velholdt og levende. Derfor er graden af nyindkøb og kassation en vigtig indikator, for en god bogsamling.

Bogudlån

Hvis borgerne låner mange bøger, tyder det på, at biblioteket gør noget rigtigt. Der er dog også mange faktorer uden for bibliotekernes indflydelse, der kan påvirke udlånstallene. Nogle befolkningsgrupper er mere tilbøjelige til at låne bøger på biblioteket, end andre grupper. I områder, hvor disse grupper er overrepræsenterede, vil udlånstallene derfor også være højere. Ikke desto mindre, er bogudlånet en væsentlig indikator for om borgerne er glade for bogsamlingen.

Forholdet mellem fjernind- og udlån

Hvis en titel ikke er tilgængelig i hjemkommunen, har borgerne mulighed for at låne bøger fra andre folkebiblioteker i landet. Dette kaldes fjernlån. Hvis et bibliotek har mange fjernudlån i forhold til indlån, betyder det at borgere i andre kommuner ofte låner bøger fra denne kommune. Det kan indikere at samlingen har titler, som ikke er tilgængelige i andre kommuner. Dermed kan højt fjernudlån være en indikator for alsidighed i samlingen.

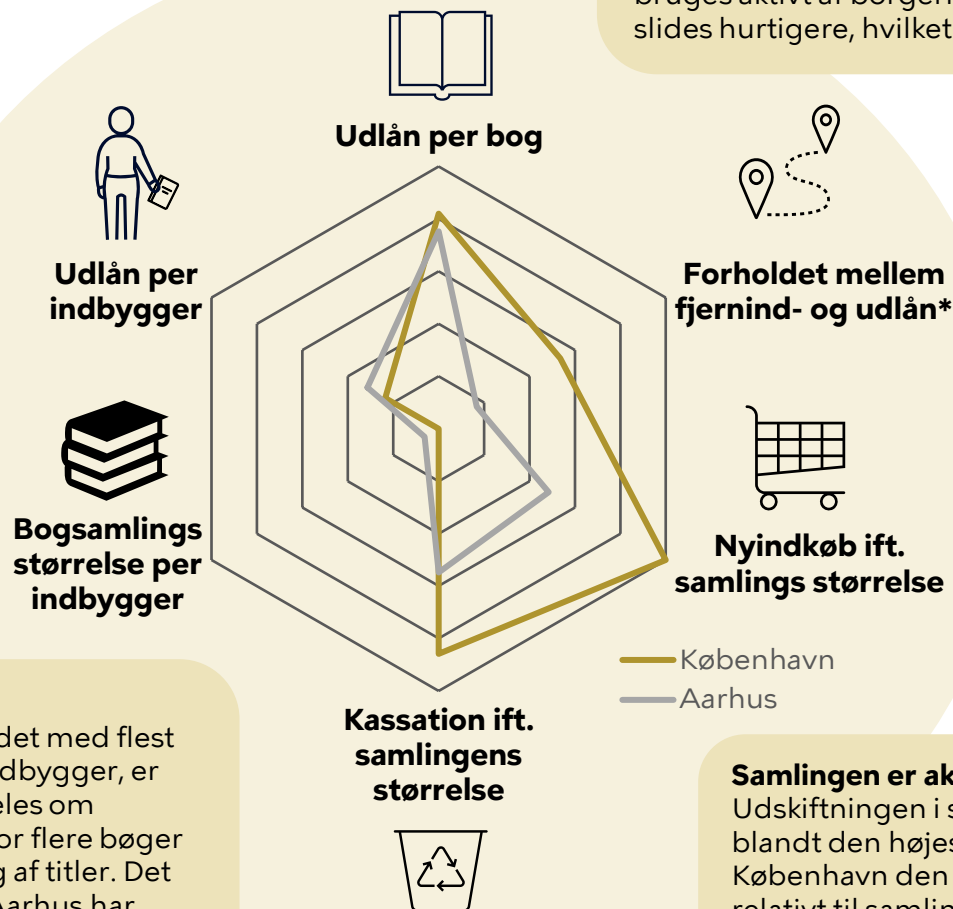

*Seks kommuner fungerer som centralbiblioteker og har til opgave at opbygge en særligt stor og bred samling, der også kan servicere borgere i andre kommuner. Derfor har centralbibliotekerne klart flest fjernudlån, mens andre folkebiblioteker har større fjernindlån end udlån. For bedre sammenlignelighed, er centralbibliotekerne udeladt i opgørelsen af fjernlån i denne rapport.

Samlingens profil 2019-2023

Indikatorer for samlingens kvalitet viser samlingens profil

Figuren viser profilen for den fysiske bogsamling på Københavns Biblioteker i forhold til resten af landets folkebiblioteker. Centrum af figuren indikerer den *laveste* værdi i landet, mens den yderste kant indikerer den *højeste* værdi i landet. Af hensyn til sammenlignelighed, er tallene opgjort i forhold til indbyggertal og størrelsen på samlingen i de enkelte kommuner.

Højt udlån per bog i samlingen

Som den største kommune i landet har Københavns Biblioteker også det højeste bogudlån. Ser man på udlån per indbygger, ligger København under gennemsnittet, men på niveau med andre storbyer. Til gengæld har Københavns Biblioteker et højt udlån per bog i samlingen, og er her kun overgået af bibliotekerne i Silkeborg og Odder. Det peger på at samlingen bruges aktivt af borgerne. Det medvirker også til at samlingen slides hurtigere, hvilket giver en højere kassationsrate.

Borgere i andre kommuner efterspørger bøger fra København

København har haft markant flere fjernudlån i forhold til indlån, end andre storbykommuner. For hver ti bøger københavnerne har lånt fra andre kommuner, er seks gået den anden vej. I Aarhus, som er den mest sammenlignelige kommune, var dette tal under tre. Det peger på at samlingen i København indeholder smalle og unikke materialer, som ikke findes så mange andre steder.

Landets største bogsamling deles af flest

Københavns Biblioteker er det folkebibliotek i landet med flest bøger i samlingen. Ser man på antal bøger per indbygger, er København dog også den kommune hvor flest deles om samlingen. Mindre kommuner har typisk behov for flere bøger per indbygger, for at opretholde en vis spredning af titler. Det betyder at store kommuner som København og Aarhus har relativt færre bøger i samlingen, da smalle titler kan deles af flere borgere – hvilket også giver en bæredygtigheds fordel.

Samlingen er aktuel og velholdt

Udskiftningen i samlingen på Københavns Biblioteker er blandt den højeste i landet. Fra 2019 til 2023, var København den kommune, der købte flest nye materialer relativt til samlingens størrelse, mens kun tre kommuner havde større kassation end København. Det peger på at samlingen består af aktuelle og velholdte materialer.

Indsatser Arbejdet med samlingen

Københavns Biblioteker arbejder løbende med udvikling og formidling af samlingen. På de næste sider sættes fokus på en række indsatser, der har haft særligt fokus i de senere år, herunder:

Intelligent materialestyring

Nyindretning

Bogudstillinger

Børnebiblioteket

LITT - Hovedbibliotekets nye etage for skønlitteratur

Kommunikation til lånerne

Indsatser Intelligent Materialestyring

Omdrejningspunktet for Københavns Bibliotekers boghåndtering er det digitale lager- og logistiksystem Intelligent Materialestyring (IMS). Det bruges til at styre de fysiske bøgers placering på tværs af alle byens biblioteker og til at få data om brugernes lånemønstre, som bruges til at kvalificere bogindkøbet og udviklingen af bogudstillinger.

Hurtigere boghåndtering

Alle bøger scannes, når de lånes/afleveres af borgere eller flyttes af logistikmedarbejdere. Sådan ved IMS altid, hvor hver enkelt bog befinder sig. Afleverede bøger sorteres af logistikmedarbejdere på centrallageret i Albertslund. Her hjælper IMS med placering eller fremfindning af en konkret bog. Med IMS som hjælpemiddel kan dette foregå dobbelt så hurtigt som tidligere, hvor bogen skulle placeres efter kategori og alfabetisk orden. Systemet kan samtidigt pege på, hvor i byen der er behov for opfyldning af bøger og på den måde tilrettelægge logistikmedarbejdernes ruter på tværs af byen dag for dag.

Korte ventetid for lånerne

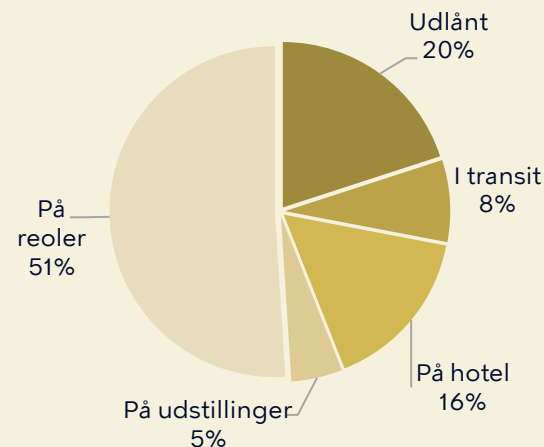
Ved brug af systemet og ved at placere opgaven med at opstille bøgerne på bibliotekerne i en specialiseret logistikafdeling, fremfor hos biblioteksværterne, er det blevet hurtigere at håndtere reserveringer og sortere afleverede bøger. Ventetiden er dermed blevet kortere for københavnernes, mens værterne nu har et dedikeret fokus på interaktion med brugerne og formidling af litteraturen i biblioteksrummet.

De fleste bøger står på hylderne - en stor andel er hos lånerne

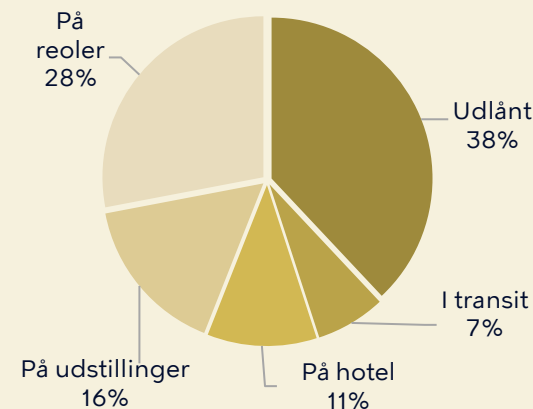
De bøger, der ikke er lånt ud, befinder sig enten på reoler og bogudstillinger i biblioteksrummet, på boghotel, eller er i transit mellem en af disse placeringer. Boghotellet dækker over centralsorteringen i Albertslund og Hovedbibliotekets magasin. Den del af samlingen, som primært lånes via reservation, opbevares på boghotel, indtil den reserveres af en borger. Et eksempel er faglitteratur, der oftest lånes ud gennem reservation.

Den præcise fordeling mellem placeringerne ændrer sig, når københavnernes låner og afleverer bøgerne. De to figurer nedenfor viser et øjebliksbillede fra midten af december 2023 og giver et indtryk af, hvor bøgerne typisk befinder sig.

Placering af fysiske
voksenbøger

Placering af fysiske
børnebøger

Indsatser Nyindretning af biblioteksrummet

Bedre opholdsrum

Tidligere brugerundersøgelser har vist, at københavnere har efterspurgt forbedringer af de fysiske rammer på bibliotekerne, særligt bedre opholdsrum, bedre børnebiblioteker og mere inspiration.

Efter at Københavns Biblioteker har flyttet flere bøger til boghotel, er der skabt den nødvendige plads til nyindretningerne af alle bibliotekerne i perioden 2022-2024. Der er skabt bedre opholdsrum, større børnebiblioteker og plads til mange flere bogudstillinger, så der er rart at være og nem adgang til bøgerne.

Bogudstillingsboom

I alt er der i perioden 2022-2023 opsat over 550 bogudstillinger, som er markant flere end tidligere. Bogudstillingerne er bydækkende, hvilket vil sige, at de går igen på tværs af byens biblioteker med de samme bøger og kan markedsføres i fælles kampagner. Eksempelvis kan københavnere finde de populære bogudstillinger 'Bestsellere og anmelderdarlings' og 'Blød strik og DIY-projekter' på alle biblioteker.

Indsatser

Flere bogudstillinger på alle biblioteker

Bogudstillinger låner mere ud end reolopstillinger

Udlånsstatistikkerne viser, at bogudstillingerne låner markant mere ud end klassiske reolopstillinger. Figuren til højre illustrerer forskellen. På en klassisk reolopstilling med skønlitteratur, hvor der står knap 300 bøger, vil der på en dag blive udlånt én bog. Til sammenligning vil der med det samme antal bøger tilgængelig blive udlånt 22 bøger fra bogudstillingen "Bestsellere og anmelderदारlings", der præsenterer skønlitteratur.

Smal og bred litteratur hjælper hinanden på vej

Bogudstillingernes temaer er udvalgt, så der er noget for en hver smag, og den specifikke sammensætning af bøger tager udgangspunkt i, hvad lånerne efterspørger. 'Smalle' titler placeres side om side med 'brede', for at vække lånernes nysgerrighed. For eksempel indeholder "Bestsellere og anmelderदारlings" både kendte og mindre kendte, men velanmeldte romaner, genreeksperimenter og forfatterbiografier. Ved at placere mindre kendt kvalitetslitteratur, fx lyrik eller vækstlagslitteratur sammen med populære bøger og forfattere, tilstræbes det, at biblioteksbrugeren bliver opmærksom og nysgerrig på de smalle titler.

Lånerne er glade for udstillingerne

Der optimeres og videreudvikles hele tiden på udstillingerne. I 2023 undersøgte Københavns Biblioteker brugernes oplevelse af voksenudstillingerne, herunder kategorierne og udvalget af bøger. Her ses det at størstedelen af brugerne oplever udstillingerne som et positivt nyt tilbud, som inspirerer til at tage flere bøger med hjem, end man kom for - og til at låne en bog, selvom man egentlig kom med et andet formål. På baggrund af feedback fra brugerne, testes der i 2024 nye udstillingskategorier, herunder med særligt fokus på klassikere.

"Jeg kan godt lide [bogudstillings] bordene. Hylderne kan være intimiderende, og kategorierne gør det let at navigere."

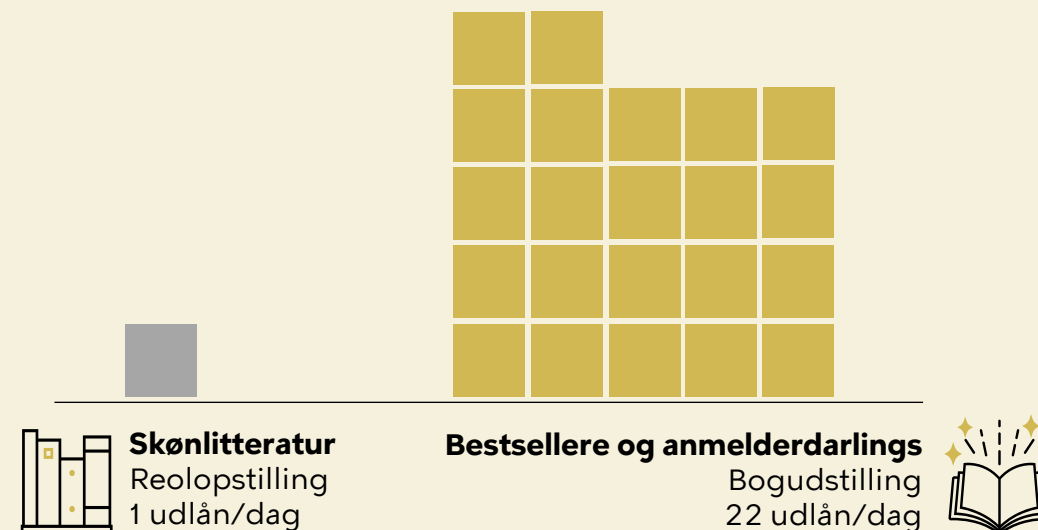
Elise, 26 år

"Det er en god måde at blive inspireret på, fordi forskellige bøger ligger ved siden af hinanden. Det gør, at man kan komme hjem med noget, man ikke lige havde regnet med."

Karin, 58

Antal udlån per dag ved 270 tilgængelige bøger

Indsatser **Fokus på børnebiblioteket**

Læseglade børn

I 2021 overhalede udlånet af fysiske børnebøger for første gang udlånet af fysiske voksenbøger. Denne tendens fortsatte i 2023, hvor der blev udlånt i alt 1.248.000 børnebøger – en stigning på 13 % i forhold til 2022. Børnebøgerne udgjorde dermed 57 % af det samlede fysiske bogudlån.

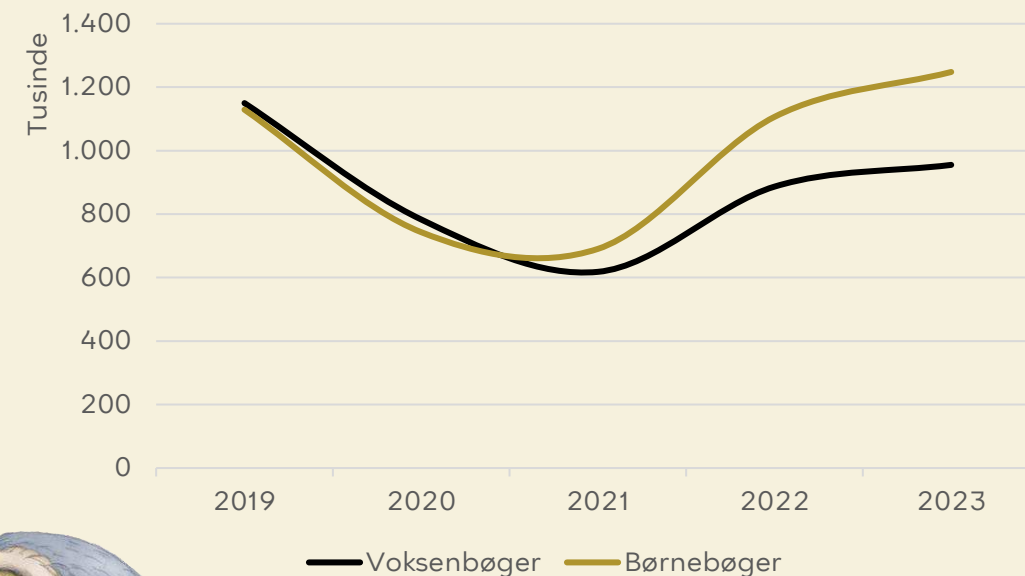
Fremgangen er resultat af et centralt politisk fokus i Biblioteksplanen 2019-2023 på at stimulere læselysten i en tid, hvor undersøgelser viser, at børns og unges læsekompetencer er dalende. Arbejdet med at vise større dele af samlingen i nye bogudstillingsformater begyndte netop med børnesamlingen, hvorfra grebene – for eksempel 'stakkevis af gode bøger', hvor klassikere og de mest populære bøger samles i store mængder – er udvidet til voksensamlingen.

Målrættede investeringer

For at sikre at Biblioteksplanens fokus kunne føres ud i livet, er der i de seneste år er der investeret i større indkøb af børnebøger, flere børneværter, flere børneudstillinger, større børneområder på bibliotekerne og flere weekendaktiviteter for børnefamilier. Børneområderne er nyindrettede på alle biblioteker, mens seks er yderligere moderniseret, og Hovedbiblioteket har fået en moderniseret børneetage, 'LÆS' på 1.000 kvm.

I 2023 introduceredes målrættede aktiviteter til dagtilbuddene for førskolebørn på alle byens biblioteker, mens skiltningen og markedsføringen har fået et særskilt grafisk udtryk målrettet børnene, som er repræsenteret her ved den læsende ugle og de tre stjerneskudd.

Udlån af fysiske voksen- og børnebøger 2019-2023

Indsatser

Indsats: LITT - Hovedbibliotekets nye skønlitterære etage

Hovedbiblioteket er overbygningen

Med sine 6.000 kvadratmeter er Hovedbiblioteket i Krystalgade det største folkebibliotek i byen. Biblioteket fungerer som en materialeoverbygning for de øvrige 19 filialer af Københavns Biblioteker. Med den centrale placering og særlige status kan borgerne med rette forvente, at Hovedbiblioteket kan supplere de lokale biblioteker med et større udbud af materialer og aktiviteter.

Udvikling etage for etage

De senere år er hele Hovedbiblioteket blevet gentænkt og nyindrettet med fokus på litteraturen. Det hele startede med åbningen af børneetagen LÆS i 2020, hvorefter nyindretningen af LÆR, med studiepladser og faglitteratur fulgte. I 2024 er arrangementsetagen LIVE og etagen for skønlitteratur LITT åbnet for offentligheden, ligesom ankomstrådet i stuen har fået et ny indretning og profil under navnet LÅN.

LITT - et skønlitterært centrum, der styrker læseglæden

Med etableringen af etagen LITT er al skønlitteratur på Hovedbiblioteket nu samlet på den 1.000 kvadratmeter store 1. sal, der er indgangen til skønlitteraturens verden for unge og voksne. Her er bøgerne inddelt efter genre og tema, der gør det lettere for borgerne at finde den type litteratur, de leder efter.

LITT skal styrke læseglæden gennem inspirerende bogudstillinger, et stort litteraturudvalg på hylderne, og et rumdesign der viser vej til bøger, der matcher den enkeltes læsehumør. Der er suppleret med klassikere og andre efterspurgte bøger, der ikke hidtil har været lige så talstærkt repræsenteret på hylderne.

LITT

- giver den storlæsende borger byens største udvalg af skønlitteratur samlet ét sted
- er stedet, hvor alle - også litteraten og feinschmeckeren - kan gå på opdagelse langs reolerne og møde vægtige værker
- præsenterer et bredt dansk og engelsk udvalg af genrelitteratur og folder mangfoldigheden ud
- præsenterer særligt udvalgte titler i stakkevis, så det er nemt at finde inspiration til den næste bog.

Indsatser Kommunikation til lånerne

Ny visuel identitet

Københavns Biblioteker implementerede i 2023 en ny visuel identitet til markedsføring og formidling. Formålet er, at københavnernes genkender Københavns Biblioteker som afsender og oplever sammenhæng i trykte materialer, indhold på digitale kanaler og i det fysiske rum. Den visuelle identitet er delt i to udtryk, der er målrettet henholdsvis børnefamilier (se 'Børnebiblioteket' s. 33) og voksne (vist til højre). Den visuelle identitet for indhold rettet mod voksne blev nomineret til designprisen Creative Circle Award i 2024.

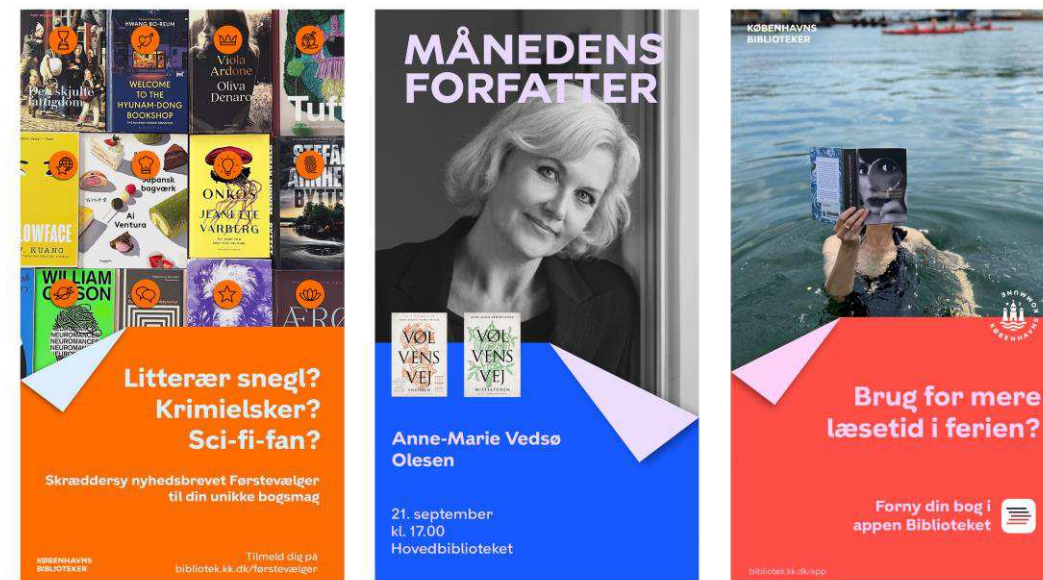
Sociale medier

Københavns Biblioteker arbejder målrettet med at synliggøre tilbud og formidle litteratur via sociale medier. I 2023 blev indhold udgivet på Københavns Bibliotekers bydækkende instagramprofiler vist over 2 millioner gange. Indholdet produceres af Københavns Digitale Bibliotek i samarbejde med biblioteksværter fra hele byen med både biblioteksfaglighed, nærvær og humor. Det skaber digitale relationer og inspiration; som et supplement til det fysiske biblioteksrum og mødet med værterne på bibliotekerne.

Udklip fra Københavns Bibliotekers Instagramprofil

Eksempel fra den nye visuelle identitet for Københavns Biblioteker

Nye tiltag for afhentning af reserverede bøger

Ca. hver tredje udlån foregår i dag via reservation. Det er dog ikke altid, at københavnernes husker at hente bøgerne, de har bestilt. Derfor har bibliotekerne iværksat tiltag, der skal sikre, at flere bøger afhentes. Ved at tilføje funktioner til hjemmesiden og appen opnåedes det i 2023, at 8,6 % flere bøger blev afhentet sammenlignet med i 2019. Det svarer til en fremgang på ca. 26.500 bøger.

Udover at modtage flere påmindelser om afhentning, bliver lånerne nu bedt om at angive i hvor lang tid, reservationen skal gælde. Når lånerne er nr. 3 i køen, bliver de via en sms/notifikation spurgt, om de fortsat er interesserede i bogen. Det resulterede i, at ca. 4.000 reservationer blev afmeldt i 2023; bøgerne blev tilgængelige for andre lånere, og der er sparet udgifter til fjernlån og medarbejderressourcer til boghåndtering.

